

Kaivaus
Koiviston Kivikautisella
asuinpaikalla

Sammatin Myllykylässä,

Tornittaanit

lok. 1916

J. J. Nilis

(Löydät H. M. L. 7136)

Kaivaus

Sammalin Myllykylässä

Koiviston (J. Suominen)

Kivikaudella asuinpaikalla.

Tormitti J. Ailio 9-11/VIII 16.

Löytöpaikan luonteesta.

Kun Myllykylässä Karstam-
rykseyllä 1916 tehtäviin uusi maan-
tie tuli menemään m. m. pötkki
Suominen palstan siltä kohdal-
ta, josta myös on kivikauden
löytöjä ^{tehty} Taltteen, sai kirjoittajan
toimeksiteen etsiä tutkia
aijotun maantien kohtaa Suo-
minen palstalla, ja jos hyväksi
nähtäisi, muullakin lähiennoolla.

Suominen palsta sijaitsee
pohjoispuolella sitä jokitasankoa,
joka muutamaa ^{sadan} sylen levyisen ^{Kon-}
neiden mäkien välissä ulottuu Mylly-
joen ja Vätterbyjoen yhtymäkoh-
dalla ylöspäin. Tasanko on sais-
maala, jota paikoittain peittää
ohut, enintään n. 1/2 m. vahvoi-
nen turvekeros. Joku aika sitte
kuulun jokien yhtymäkohdan ke-
väisin olleen tulvalaamikkona.
Aikaisempina aikoina on voinut
jonkun verran vettä seistä Tasa-
golla muinaisen vuodenaikoina. Muuta
varmaista järviä Tasangolla ei
sitten millenkään ollut. Salpaavaa
kynnystä ei näet ole alapuolella,
tulvakieta ei ole Tasangolla, eikä
turvettaakaan ole, kuten sanottu.

marittavaksi. Myllykylän myllyjen
kondalla näyttää kulkevan ~~toinen~~
Salpausselkä, joka aikanaan on pa-
denut Kirkkusten järven (Tämä on
postglacialinen ajan alusta ~~voimut~~
olla hyvän joukon ^{kuin myllyjä} ~~isompi~~), mutta
alempaa ei ^{näytä} ~~oll~~leen, kuten maanitus,
laakso
matoavia selkiä

Sevempää jokea ei myöskään
tasangolla ole ollut, sillä erosi-
onnia ei näy. Mutta sen sijaan on
tasanko ollut merenlaktua, silloin
kuin meri oli korkeammalla
kuin 42 m., mikä on tasangon
korkeus.

Tältä alangolta nousee loi-
van penkereen tavoin m.m. Suomisen
mäntän ylempi puoli, ja juuri pen-
kereen reunalta eli Löyränteelle
näyttää asutus etupäässä keskik-
tyneen, sikäli kuin löydöistä
voi päätellä. Mutta myös alempan,
penkereen juurella on ~~suureta~~
löytönyt, ainakin vähemmässä mää-
rässä. Tse tasangolta ei ole tois-
laisiksi tavattu arviotakaan Löy-
riä. Sen sijaan on niitä tulleet
esille Suomisen asunnontien reudosta,
jopa paljoa loitompaa, kuten Lau-
gin talon maalta, asunnon läheis-
s. o. Suomisen asunnontien n. 1 km
E:lle, muuan kivikirves. Kun ajem-
min on löytöjä esille tulleet m.m.
myös keskivearidalon eli Yli-talon
koti-pellestä, näyttää seutu ~~olleen~~

Kivikaudella olleen laajemmalla a-
suttua, eikä erityisesti vain Myl-
lyjoen laakson reunalle Keskis-
tyngyttä. Puhenaoleva reutu muis-
tuttaa suuresti esim. Kirkkonummalla
y.m. Uudemman Kivikautisia
asuntien oita.

Kaivauksia

Aijoton maantien kohdalla.

Kaivaus suoritettiin yleensä siten,
että peltomulta ensin poistettiin ja siltä
tarkastettiin, oliko allaolevissa sa-
vessa huomattavissa arotuksien merkkejä.

1 Sarja lännessä jär. avattu ala
n. 100 m². Peltomultaa väkää. Sen al-
ta löydetty iskettyjä Kvartunsiirpaleita
ja joku ^{isketty} kuorilajin siirpale.

2 Saran länsireunalla avattu kaik-
kiaan n. 100 m², ja löydetty joku
Kvartunsiirpale kiviä kappale. Ei
muuta huomattavaa.

7 Saralla, maantien yläreunan
muutam. avattu n. 15 m², huomattavien
mitään erikoista.

8 Saralla, lähtien Kummallekin
juolilla on n. 1/2 m vahvinen
länketurvekeros, ja sen alla vetlä-
savi, joka sisälsi mustia murein-
ikäänkumi hiillä, mutta itse asiassa
nähtävästi vain mustiksi lakonni-
ta juuren osia. Lähteen lännettä,
turvekamarasta oli Suomen Fa-
vatnat runsaasti. Tähtokiviä
(olin kokon tähtöjä juuri tässä käytetty,
missä vesi oli lähellä). Avattu n. 40 m²
multa ei havaittu mitään varojen
arotuksen merkkejä.

9 Saralla, maantien ~~parhaan~~
yläreunalla, avattu n. 48 m². Peltomulta 2-3 dm vahvuudelta, parhaimpajan vähevämmä. Savi sen alla esimimmäkseen sisälsi hielen räiskeitä, joita eräältä n. 4 dm läpimittaisella alalla ja eräältä pienestä kuopauksesta oli runsaammoin. Löytöjä muun muassa "peuraan" ~~teetua~~ ja toinentein ~~teetua~~ teetua.

10 Saralla avattu n. 80 m². Maantien aläreunalla oli mustaa mullaa 3-4 dm ~~viiksen~~ ~~saven~~ päällä, savena hielenräiskeitä ~~pieniä~~ ~~teetua~~, runsaaltakaan vain yhdellä kohdalla. Yläreunalla maa muuttui savimullaksi, ja pelto-savi keiväksi ja kovaksi. Kvartsaariruja tavattiin. Tästä osasta parhaimpaa tavattu pitkästä n. 1 m. laajainen kuopaus, josta savi oli jehmeätä ja hieltä runsaammoin. Sen kohdalla löydetty teräväreunanen, lepyt kivi ja sioronkiven kappale. Samasta paikasta on löydetty ^{hiirun} meita muuseon joutaneita kappaleita.

muotio!

11 Saralla, maantien yläreunalla, avattu n. 44 m², mitään erityistä; hielen muut osia oli vain niin niin niin, löytöjä ei ollut kaan.

Kaivaukset maantien yläpuolella.

Maantien kohdalla ei näin asutuksen merkkejä saattavan peljota tullut esille. Yllempana, johon asutus varmasti on kehitty olema,

oli juttu kylvetty kerralle, joten siinä ei ollut tilaisuutta kaivella. Muualla kuin ensimmäisillä sarvilla idästä päin, jotka olivat kesäaika.

1 Saralla idästä päin, sarvan pääosassa, parin maakerän juurella oli Suomen Tavarant siistustaa, minkä vuoksi kivien itäpuolelta avattiin n. 30 m² laajainen alue. Mainittujen kivien juurella (tornin niistä oli n. metrin korkeinen), NNO-puolella kiviä, tavattiin noin 4 kymmenen mittainen kaakalo-mainen syväne (NNO-SSW-suuntaisuus), jonka pääosassa, s.o. kivien puolelta päästi ilmeisesti jotakin runsaasti kultaa. Kivien välissä oli kova pehkas maa takana seiniä tulen sijalle, josta arvattiin vastikin on poistettu pitkiä putia. Suoranaista todistusta tulensijan kivikauteen ei ole. Erine työ työ työ ei tullut ensinkään.

muotio!
47,3 m

2 Saralla idästä päin, jotenkin töyryään kohdalla (vähän alempana edell. sarvan kaivauskohdasta) avattiin sarvan leveydeltä ja 5 m pitkyydeltä (= 30 m²). Tavattiin mm. kehonjalaskeon teetmän kat- ketua y. m. istennän oli asien teon merkkejä.

Kaivaus Savikuoopasta,
Urtmäen SW-rinteellä.

Urtmäen juurella, hyvin suojaisella ja lämpimällä paikalla, tulla esille savonvedossa tulensijan kohta (seu lähestä)

Liesikuoppa!
hiiltä]

löydetty joku esine). Paikalla
oli ollut runsaasti mielikuoppa-
kiviä, jotka olivat savevedosta
siirretyt sivulle päin. Savea oli
pinnalla otettu muutaman
desimetrin vahvuudesta. Näky-
ville oli tullut lähes 1/2 m laa-
juinen kivi, jonka kohdalla minä
kaivelin. Kivi oli irtonaan
ja sen alla oli hiiltä. Syvennällä
oli muuan 3 dm. laajuinen
kivi ja muutamia pikkukiviä,
joiden alla vieläkin oli hiiltä,
mutta ^{ja} jotka alkuaan olivat
pinnat ~~kuopanteeseen~~ ^{on pohjalle} kuopan
syvyys alkuperäisesti maanpää-
nasta laskien ollut n. 1 m,
mutta mahdollista on että saari
pintakerroksissa on ^{ollut} tyhempää
huisuutta. Kevities on Liesi-
kuoppa kuulunut asuntoon.

Kärräus.

Varhaisemmalla Kivikau-
den osalla on meren tähtynyt
pistähtyä Lohjanjärven seu-
dusta Myllyjoen laaksoon.
Joko Koiviston paikka silloin on
asuttuna, on kuitenkin toistai-
siksi epätiehtoista. Jos paikka
olisi vasta sitte asutettu, kun
meri oli vetähtänyt pois, olisi
paikan valinta tapantunut pitä-
mättä kalastuksen harjoitusta
pääatiana. Maanviljelys olisi
sen sijaan oletettava olleen
ainakin osittain eluksinaa.

Kun Palsi on olettaut, että jai-
kan löytökaluisto viittäsi kahteen
ikä- ja korkeusryöhykkeeseen, jöis-
ta alempi tietysti olisi myöhäisempi,
samankun esim. Jettöletti, Täg-
Tyy Lämi' Kysymys toistaiseksi
jättää' avonaiseksi. Huomattakoon,
että eräs ohutreunainen, mahdelli-
sesti vanhan muotoinen ^(H.m.l. 7136:21) kivi kivies
(ellei se ole uutismuodostelma
ja sellaisena myöhäinen) löydettiin
savesta vain hiukan ^(22 sm.) korkeammal-
ta kuin niitty tasako.

^{Kiinteistä} Löydoistä mainittakoon pari
savipohjiaan karvettua lieskkeops-
jaa, jotka eivät olleet varsinai-
sesti kivillä laskeffuja. Toinais-
löydoistä on huomattava keldon-
jalaskuokan Teelmä muoto on
harvinaisen näillä seuduilla ja viit-
taa pikemmin eläisiin kuin itäi-
siin liikerakenteisiin) ja kvartsi-
porfyyrin (keratopyyrin) sirpaleet.
Yleensä on kulttuuri samaan laista
kun esim. Kirkkonummen ja
Siuntion asuinpaikoilla.

Helsinki 23/IX/16.